

Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Polijas lauksaimniecības ministru sadarbības deklarācija

Seroka, 2019. g. 5. septembris

Ievads

2018. g. 1. jūnijā, Eiropas Komisija ierosināja trīs likumdošanas priekšlikumus attiecībā uz Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) reformu 2021.–2027. g. periodam. Reformas mērķis ir panākt, lai KLP būtu spējīga reaģēt uz nākotnes izaicinājumiem tādiem, kā klimata pārmaiņas un paaudžu nomaiņa, tajā pašā laikā sniedzot pienācīgu atbalstu Eiropas lauksaimniekiem, nodrošinot ilgtspējīgu un konkurētspējīgu lauksaimniecības nozari. Nākotnes KLP ir izvirzīti 9 ambiciozi mērķi: nodrošināt taisnīgus ienākumus lauksaimniekiem, palielināt konkurētspēju, līdzsvarot jaudas pārtikas ķēdē, risināt klimata pārmaiņu jautājumus un pielāgoties tām, nodrošināt vides aprūpi, saglabāt ainavu un bioloģisko dažādību, atbalstīt paaudžu nomaiņu, nodrošināt lauku apvidu dzīvotspēju un aizsargāt pārtikas un veselības kvalitāti. Lai veiksmīgi sasniegtu jaunās KLP mērķus, ir ļoti svarīgi panākt, lai KLP budžets saskanētu ar tās centieniem.

Turklāt, ņemot vērā, ka vēl arvien pastāv liela neskaidrība par Brexita procesu, ir nepieciešama rūpīgāka pieeja iespējami negatīvajai ietekmei uz Eiropas iekšējo tirgu bezvienošanās scenārija gadījumā. Tādēļ ir nepieciešama stingrāka iekšējā tirgus situācijas uzraudzība un jāapsver atbilstošu pasākumu veikšana tirgus traucējumu gadījumā.

Mēs, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Polijas lauksaimniecības ministri, esam apsprieduši un vienojušies par kopīgu pozīciju šādos jautājumos:

I. KLP reforma JZF sarunu kontekstā – nepieciešams nodrošināt atbilstošu budžetu jauno izaicinājumu un mērķu realizēšanai

MĒS PIEPRASĀM nodrošināt adekvātu Kopējās lauksaimniecības politikas finansējumu atbilstoši nākošajam Daudzgaļu finansējuma ietvaram.

MĒS PIEPRASĀM saglabāt esošo lauksaimniecības un lauku teritoriju finansēšanas apjomu. Nākotnes KLP darbosies arvien atvērtākā ES tirgū. Lauksaimnieki arvien vairāk saskarsies ar klimata izmaiņu sekām, vides,

dzīvnieku labturības un bioloģiskās dažādības prasībām un tas viss rada papildu izmaksas un lauksaimnieku ienākumu zudumus, kas būtu tiem pilnībā jākompensē, lai netiktu grauta konkurence ES lauksaimniecības nozarē.

MĒS MUDINĀM saglabāt stipra KLP otrā pīlāra nozīmīgumu, kas ir galvenais instruments veicot uzdevumus lauku teritoriju sociālās un ekonomiskās attīstības, agro-sektora modernizācijas, vides un klimata izaicinājumu, uzlabotas inovācijas, mazāk labvēlīgu apvidu atbalsta un paaudžu nomaiņas jomās, kurus ir izgaismojumi Eiropas Komisija.

Tādēļ MĒS IZSAKĀM LIELAS BAŽAS par nepamatoto lauku atbalsta finansējuma samazinājumu vēl jo vairāk tādēļ, ka lauku atbalsta politika ir pierādījusi savu efektivitāti, risinot izaicinājumus, ar kuriem saskaras KLP. MĒS UZSVERAM, ka tas var vājināt lauku attīstības mērķu sasniegšanas potenciālu, jo īpaši mazāk turīgajās ES dalībvalstīs. Tādēļ MĒS PIEPRASĀM saglabāt Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) budžetu vismaz tādā pašā līmenī kā šajā plānošanas periodā.

MĒS UZSVERAM, ka apdzīvotības sarukšana lauku apvidos un saimniecību struktūras novecošanās, piespiež mūs finansēt uzlabotās programmas, kuru mērķis ir pārņemt lauku saimniecības un realizēt paaudžu nomaiņu, ieskaitot atbalstu jaunajiem lauksaimniekiem un vietējo teritoriju attīstību.

II. Vienlīdzīgu konkurences nosacījumu nodrošināšana, izlīdzinot tiešmaksājumus

MĒS UZSKATĀM, ka tiešmaksājumu izlīdzināšana dalībvalstu starpā ir nepieciešama, jo mūsu saimniecības darbojas vienotajā tirgū, kam būtu jābalstās uz taisnīgu konkurenci, un visiem ES lauksaimniekiem ir jāpilda līdzīgas papildu obligātās prasības. Tas nav pieņemami, ka tiešmaksājumu apjomu svārstības starp ES dalībvalstīm ir līdz pat 3 reizēm, kamēr ES uzstādīto sociālo un politisko centienu realizēšanas slogs attiecas uz viesiem ES lauksaimniekiem vienādi.

MĒS UZSKATĀM, ka tālākā tiešmaksājumu apjomu atšķirību saglabāšana nav pamatota, jo tā balstās uz vēsturisku references parametru

aprēķinu. MĒS SAGAIDĀM, ka tiešmaksājumu izlīdzināšanas process tiks pabeigts 2021.–2027. g. perspektīvā.

III. BREXIT – Eiropas Komisijai ir jāveic ārkārtēji pasākumi, ņemot vērā bezvienošanās BREXITu

MĒS UZSVERAM, ka bezvienošanās Brexit rada lielu risku lauksaimniecības tirgiem. Tādēļ Eiropas Komisijai ir jānodrošina ārkārtas resursi krīzes pārvaldībai, ņemot vērā smago Brexit. Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības struktūras bez vienošanās var negatīvi ietekmēt piegādes ķēdi un cenas, kā arī ES agro-pārtikas eksporta uz AK konkurētspēju.

MĒS PIEPRASĀM, lai Eiropas Komisija uzraudzītu tirgus situāciju un izstrādātu efektīvus ārkārtas pasākumus, novēršot tirgus traucējumus un finansiālu kritumu lauksaimniecības nozarē.

MĒS UZSKATĀM, ka lauksaimniekiem un lauksaimnieciskās produkcijas ražotājiem nebūtu jācieš politisko lēmumu radīto seku dēļ.

Secinājums

Lauksaimniecība, pārtikas ražošana un lauku dzīve balstās uz Eiropas lauksaimniecības modeļa un mūsu kopējām vērtībām, kuras mēs vēlamies uzturēt un tālāk attīstīt. Lauksaimniecības nozare saskaras ar dažādiem izaicinājumiem, piem., klimata izmaiņas un Brexit un, lai lauksaimnieki būtu izturīgi un spējīgi stāties pretī izaicinājumiem, ir svarīgi realizēt augstākminētos priekšlikumus.